

ନୀତିପରାଗ ।

(ପ୍ରଥମ ଭାଗ)

—*—

ଶ୍ରୀ ନୀଳମଣିବ୍ରହ୍ମଚାରୀ

କର୍ତ୍ତୃକ

ସଂସ୍କୃତ ।

ବାମନା

—*—

କଟକ ପ୍ରିଣ୍ଟିଂ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରେସ୍‌ରେ

ପ୍ରଥମବାର ମୁଦ୍ରିତ ।

୧୯୦୧ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ

—*—

OUTTACK,

Printed by the Outtack Printing
Company Limited,

1901

ଉତ୍ସର୍ଗପତ୍ର ।

ଚୌଦାନକୁଳଭୂଷଣ ପରମମାନ୍ୟବର, ପ୍ରଜା-
ବତ୍ସଳ, ସହୃଦୟଶେଖର ଶକ୍ତିଆଳୟ-ଅଧୀଶ୍ୱର
ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରାଜା ବ୍ରଜରାଜ ସିଂହ ଦେବ
ମହୋଦୟ କରକମଳେଷୁ ।

ବିନୟ ପୁରଃସର ନବେଦନମ୍ବଦଂ

ଆମନ୍ତ୍ରପତେ ! ଆଶ୍ଚମ୍ଭ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ନର-
ପତି ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଉତ୍କଳଦେଶରେ ଦ୍ୱିତୀୟ
ଉପେନ୍ଦ୍ରରୂପେ ସ୍ୱପରାଜତ । ସଂହତାକାର କହ
ସାଇଅଛନ୍ତି,—

“ଭୂଷ୍ମସ୍ୟ ଦଣ୍ଡଃ, ସୁଜନସ୍ୟ ପୂଜା,
ନ୍ୟାୟେନ କୋଷସ୍ୟ ଚ ସଂପ୍ରବୃତ୍ତିଃ,
ଅପସ୍ୟପାତୋଽଥୈଷ୍ଠ ଶ୍ରେୟଃସାଃ,
ପଞ୍ଚେବ ଯଜ୍ଞାଃ କଥୂଚା ନୃପାଣାଂ ।”

“ଭୂଷ୍ମ ଦମନ, ଶିଷ୍ମ ପାଳନ, ନ୍ୟାୟାନୁଷ୍ଠାରେ
ଧନ ସମ୍ବୟ, ବିଭୂର୍ଥୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅପସ୍ୟପାତତା

ଏବଂ ସବୁତୋରାବରେ ରାଜ୍ୟରକ୍ଷା କରିବା, ଏହି
 ପାଞ୍ଚଟି ରାଜାମାନଙ୍କର ଯଜ୍ଞ ବୋଲି କଥିତ
 ହୁଏ ।” ସ୍ୱର୍ଗର ବିଷୟ, ଶ୍ରୀରାମ ଏହି ପଞ୍ଚଯଜ୍ଞର
 ଜଣେ ଦେଶବିଖ୍ୟାତ ଯାଜକ । ଅଗତ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ
 କାଳମାନଙ୍କରେ ଶ୍ରୀରାମ ଅଶ୍ୱାନ୍ତ ପରଶମ ଏବଂ
 ଅକାତରରେ ଅଜସ୍ରବ୍ୟୟ ସ୍ୱୀକାର କରି ଯେଉଁ
 ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ କାର୍ତ୍ତି ଲାଭ କରିଥାନ୍ତି, ଭାରତର
 ରାଜରାଜେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଭକ୍ତୋପାୟୀ ଦେବାବଦ୍ରାସ ସଂ-
 ଜ୍ଞାନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ କୈଶର-ଇ-ହୁଦ ସର୍ବପଦକ
 ତହିଁର ସୁନ୍ଦର ନିଦର୍ଶନ ପ୍ରାପ୍ତ । ସତ୍ତ୍ୱଦୟା ଏବଂ
 ପ୍ରଜାବତ୍ସଲତାର ଏପରି ନିଦର୍ଶନ ବୃତ୍ତୀର
 ବହୁଳ; ଦାୟତ୍ୟ ନିପୀଡ଼ିତ ଉତ୍ତଳରେ ଅତି
 ବିରଳ । ଏହି କାରଣରୁ, ବିଶେଷତଃ ଶ୍ରୀରାମ
 ମୋ ପ୍ରତି ଏବଂ ମୋହର ସମ୍ପାଦିତ “ଉତ୍ତଳ
 ମଧୁପ” ପ୍ରତି ଅଶାଶ୍ୱତ ଅନୁକୂଲ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରି-
 ଥିବାରୁ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ପ୍ରତି ମୋହୋର ଅନୁରକ୍ତ
 ଭକ୍ତି-ପ୍ରୀତିର ସମ୍ଭାର ହୋଇଅଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ
 ସେହି ଭକ୍ତି-ପ୍ରୀତି ଏବଂ କୃତଜ୍ଞତାର ନିଦର୍ଶନ-
 ସ୍ୱରୂପ ଏହି “ନୀତିପରାମର୍ଶ” ପୁସ୍ତକ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ

ବିମଳ ବରବିମଳରେ ଉପହାର ପ୍ରଦାନ କରୁ-
ଅଛୁ । ଆଶା କରେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଭୁଲ୍ୟ ଗୁଣଗ୍ରାସୀ,
ନାଭିକୁଶଳ ନରସିଂହଙ୍କ ନିକଟରେ, ଏ ପୁସ୍ତକ
ଖଣ୍ଡି ସ୍ବଦ୍ଧ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ବିବେଚିତ
ହେବ । ନିବେଦନମିତ୍ର । ୧୫୭।୧୯୦୧ ଖ୍ରୀଃ

ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଅନୁଗ୍ରହାଦ
ଶ୍ରୀ ନୀଳମଣି ବିଦ୍ୟାରତ୍ନ ।

ନୀତିପରାଗ ।

ସାହସ, ଉତ୍ସାହ, ଆତ୍ମ, ଅନନ୍ତ ନିର୍ମଳ,
ବଳ, ବୁଦ୍ଧି ଏ ସମସ୍ତ ସ୍ବଚିନ୍ତାର ଫଳ ।

ପାଷାଣେ ଶସ୍ୟ ବପନ ନିଷ୍ଫଳ ଯେଷନ,
ଦୁଷ୍ଟିନ୍ତାରେ କାଳକ୍ଷୟ ବିଫଳ ତେଷନ ।

ଦୁଷ୍ଟିନ୍ତା, କୁଚିନ୍ତା ଦୁଇ ଯମନଭଗିନୀ,
ପାପ ଆଉ ନରକର ପଥସ୍ତବ୍ଧିନୀ ।

କହେତୁ ମଳିନମୁଖ, ଉତ୍ସାହ ବିହୀନ,
ନ ରହେ ଦୁଃଖ ନିଶା ଅସୁଥକ୍ଷ ଦନ ।

ରାସ ବିନା ଦନ, ବିନା ଶ୍ରମେ ପୁରସ୍କାର,
ଦୁଃଖ ବିନା ସୁଖ ନୁହେ, ରିକ୍ତା ବ୍ୟାତାର ।

ଦିନେ ମାତ୍ର ଦୃଷ୍ଟେ ନାହିଁ, କାଳେ ନରନ୍ତରେ,
ନ ଜନ୍ମେ ଏପରି କେହି ଜ୍ଞାନବର ଘରେ ।

ମାତୃପରାମ ।

ଅପଣାର ଅବସ୍ଥାରେ ଅସୁଖୀ ସେ ଜନ,
 ଧନେ ଜନେ କେବେ ତାର ନ ଘୁଷେ ସେଦଳ ।
 ସେଗର ଔଷଧ ଅଛି ବାହାରେ ବସ୍ତ୍ରର,
 ଅଶାନ୍ତର ପ୍ରଜାକାର ହୃଦ ଅଭ୍ୟନ୍ତର ।
 ନିର୍ହରିଣୀ ଅବରତ କରେ ଜଳ ଦାନ,
 ନ ଦେଖେ ସାଧୁ ଅସାଧୁ କିଏ କଲ୍ଲ ପାନ ।
 ପୁରକ ସଙ୍ଗତେ କାତ ଥିଲେହେଁ ଜଡ଼ତ,
 କାତପ୍ରତି କେହି କେବେ ହୁଏ କଲ୍ଲେଇତ ?
 ଅପଣାର ହୃଦେ ନାହିଁ ଯାର ପ୍ରଣୀଧାନ,
 ସଦାୟ ସମ୍ପଦେ ତାର କି ଦେବ କଲ୍ୟାଣ ?
 କାର୍ଯ୍ୟ କରି ପଳଲରେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ଯାର,
 ଯେତେ ବହୁ ଅନୁଷ୍ଠାନ ବିଭିନ୍ନ ତାର ।
 ମରତ, ବାର୍ତ୍ତାଳା ପଳେ ମାସ ଦୁଇପରେ,
 ତାଳ ନାରିକେଳ ପଳେ ଯୁଗ ଯୁଗାନ୍ତରେ ।
 ଅନୁଷ୍ଠାନ ଅନୁରୂପେ ପଳେ ସିନା ପଳ,
 ସେପିଲେ ଭେଦୁଲୀତରୁ ପଳେ କି ଶ୍ରୀପଳ ?

ମଣି ମୁକ୍ତା ଚନ୍ଦ୍ରିକାର ଜହ୍ନର ସୁଲଭ,
ମହାନନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ରିକାର ଜହ୍ନର ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ।

ହୁଏତ ଚରଣେ ଆଜି ଦଳୁଥୁଛ ଯାରେ,
ସେବିବ ତାହାର ପଦ ଦଳ ଦୁଇ ପରେ ।

ନିଜ ବୋଧ ବୋଧୁଆନ୍ତି ନରେ ନରନ୍ତର,
ବଦନେ ପରର ସୁଚୀ ଗାନ୍ଧେ ଆସେ ଜୁର ।

ଯଦି ବଢ଼େ ଧନ, ମାନ, କାମର ପସାର,
ହେବାକୁ ସଂକ୍ଷେପେ ମି ଆପଣି କାହାର ?

ଦେଇଥୁ କେତେ ବଳ ଯଶର ଚରଣେ,
ଏ କିନ୍ତୁ ଶ୍ରେୟର ପୂଜା ଏହା ରଖ ମନେ ।

ସଦସ୍ତ ଯାହାର ସେବା ହୁଏ ଯଦି ଲଭ,
ତଥାପି ନ ଦୁଃଖେ କିନ୍ତୁ ମାତାର ଅଳ୍ପନ ।

କୃତଜ୍ଞତା ହୃଦୟର ଅଳଙ୍କାର ଯାର,
ମାତତା ବୋଲିଣ ଉତ୍ସୁକ ଥାଏ ତାହାର ।

ଅନଳରେ ଦଗ୍ଧ ହୁଏ ଯଦ୍ୟପି ତଳନ,
ତଥାପି ସୁଗନ୍ଧ ତାର କରେ ବିତରଣ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିଶାସେ ପାଉଁ ମୃତର ଶବର,
ଶୁଣି ନ ଶୁଣଇ ତାହା, ମାନବ-ପାମର ।

ପାଶେ ପାଇ କରୁଅଛ ଯାଉ ଅନାଦର,
ଦେବଜ୍ଞାନେ ସ୍ଥାନାନ୍ତରେ ପୂଜିତ ସେ କର ।

ହାତୀ ଘୋଡ଼ା ଶଙ୍ଖ ଥଳ ସମସ୍ତ ନଶ୍ବର,
ଅକ୍ଷର ସମ୍ପଦ ଲାଗି ଏକା ସ୍ଥିରକର ।

ହୁଅ ପଛେ ମହଜ୍ଜନ ପ୍ରସାଦଭାଜନ,
ନିଜର ଯୁଦ୍ଧତା କିନ୍ତୁ ରଖିବ ସୁରଣ ।

ଯୁଦ୍ଧ ଯଦି ବଡ଼ ହୋଇ ପାଏ ଅଧିକାର,
ସ୍ବରାଜ ତାହା ଅଶର ଯୁଦ୍ଧତା ତାହାର ।

ସୃଷ୍ଟିର ପସ୍ୟା ହୁଏ ଅନଳେ ପାପାଣେ,
ନରର ପସ୍ୟା ହୁଏ ବିପଦର ଦିନେ ।

ମୃଣ୍ମୟ ବାସନ ଥିଲେ ଶକ୍ତିସଦନରେ,
ହୃଦୟ ପାତ୍ର ହୁଏ ଜନ୍ମାଏ ମନରେ ।

ଶକ୍ତି ଜପ, ତପ, ମାଳା, ଉପାସ, ଅର୍ଚ୍ଚନା,
ପ୍ରାଣପଣେ ଦୂର କର ହୃଦ-ଅବର୍ଜନା ।

ମାତୃପ୍ରସାଦ ।

*

ଏହି ରକ୍ତ, ଏହି ମାଂସ, ଏହି ଅସ୍ଥିମୟ,
ଗ୍ରାସିଅଛି କେତେ ଦେହ ଶମନ ନିର୍ଦୟ ।

ଟେଲସଦୃ ମିଶେ ଟେଲ, ଜଳେ ମିଶେ ଜଳ,
ସାଧୁସଦୃ ମିଶେ ସାଧୁ, ଶଳସଦୃ ଶଳ ।

ଯୁକ୍ତି ଅନୁସାରେ ଚର୍ଚ୍ଚ କରବ ସଜ୍ଜନ,
ଦ୍ବେଷ, ଈର୍ଷା, ଈରସ୍ବାର କର ବିସର୍ଜନ ।

ସମ୍ବତ ଦୋରଣ କର ସୁଜାୟ ଶାସନ,
ସଦୃଜେ ଶାସିତ ଦେବେ ତେବେ ସଜ୍ଜନ ।

ବୁଦ୍ଧିର ଉତ୍କର୍ଷ ଲାଭେ ଥାଏ ଯଦ ମନ,
ନିପୁଣ ଚନ୍ଦ୍ରାର ସଙ୍ଗେ କର ଅଧ୍ୟୟନ ।

ମାତା ଯଦ ପୁତ୍ରେ କରେ କଠୋର ପ୍ରହାର,
ତଥାପି ସେ କାନ୍ଦି ଧରେ ଅଜ୍ଞାନ ମାତାର ।

କାଲି ଥିଲା ଅଭିଳାଷ ଦେବାକୁ ଅମର,
ଆଜି ଦେଶ ଆତ୍ମଦତ୍ତା ସାଧନେ ତପ୍ତର ।

ଧର୍ମହୁଁ ଧର୍ମର ବଳ ସୁଖ ଶାନ୍ତି ଦ୍ବାର,
ସାଧୁତାହୁଁ ସାଧୁତାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୁରସ୍କାର ।

ପ୍ରତିବାସୀ ପ୍ରତି କରେ ସେ ଜନ ବଞ୍ଚନା,
ଅଜ୍ଞାତେ ସେ କରେ ସିନା ଅଭ୍ୟୁପତାରଣା ।

ଭବର ମହିମା ଚନ୍ଦ୍ରା କରବ ସେଇକି,
ନିଜର କ୍ଷୁଦ୍ରତା ବୋଧ ଜନ୍ମିବ ତେଇକି ।

କ୍ରପଥା ଅନୁମୋଦନ କରଇ ସେ ଜନ,
ପରିଣାମେ ହୁଏ ତାର ଚରଣ ସ୍ଥଳନ ।

ସ୍ଵରାବରେ ଜାଣି ପୁଣି ଘୋର ପ୍ରଭଞ୍ଜନ,
ଠେସ ଦେଇ ବେତେକାଳ ରଣିବ ସଦନ ।

ଧରଇ ମାନବ ଯଦି ହୁଅନ୍ତା ଅମର,
ଜଳନ୍ତା ଯାତନାକଳେ ତେବେ ନିରନ୍ତର ।

ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ଜଳଯୋଗେ ଅସୀମ ସାଗର,
ପଳ ଅନୁପଳ ମିଶି କଳ୍ପ କଳ୍ପାନ୍ତର ।

ମହତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟେ ଯେହୁ ଆତ୍ମା କରେ ବଶ,
ତାହାର ହୃଦୟେ ଅଛି ପ୍ରକୃତ ସାହସ ।

ସନ୍ତୋଷର କୁଣୀରରେ ଯେତେ ସୁଖ ମିଳେ,
ଦୁଷ୍ଟନ୍ତାର ତେତେ ସୁଖ ନୁହେଁ ଦର୍ଶ୍ୟ ତଳେ ।

ନିଷାପ ଥାଇ ପଛକେ କଷ୍ଟେ କାଳ ଦୂର,
 କଷ୍ଟ ପରିହାର ପାଇଁ କୁଦାର୍ଯ୍ୟ ନ କର ।
 କେହି କେବେ ପାରି ନାହିଁ ଯାକୁ ରଖିବାରେ,
 ନିବୋଧର ଯନ୍ତ୍ର ସେହି ନୟର ଶରୀରେ ।
 କ୍ଷୁଦ୍ର ଭୁଲେ, ଅତିଥର ଅତୀ କାରବାରେ,
 କି କାର୍ଯ୍ୟ ଭୁଲୁ, କିଦି, ସ୍ବଚ୍ଛର ଦରେ ।
 ଦରଦର ନାହିଁ ଧନ ଅଛି ତ ଜୀବନ,
 ଦେଶହତ ଯଜ୍ଞାଦୁର କି ଅଛି ଏସନ ?
 ବିବେକ ସତତ ଯାଇ ଥାଏ ପରିଷ୍କାର,
 ମନରେ ପ୍ରକୃତ ଶାନ୍ତି ସମ୍ଭବେ ତାହାର ।
 ଯେ ଜନ ସହଜେ କରେ ବିଶ୍ବାସ ଅପରେ,
 ପତ୍ତିଣ ଧୂର୍ତ୍ତର ଜାଲେ ସେହି ଜନ ମରେ ।
 ବିଳମ୍ବରେ କରେ ପଛେ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ,
 ତଥାପି ଆରତ୍ୟ ଚ୍ୟାଗ ନ.କରେ ସଜନ ।
 ଅଗତ ଭ୍ରମ ପ୍ରମାଦ ନୋହି ବସ୍ତୁରଣ,
 ରବିଷ୍ୟତେ ନିରାପଦ ରଖିବ ଜୀବନ ।

୮

ମାତ୍ରପଦ୍ମ ।

ବେଳ ଥାଉ ଥାଉ ଯଦି କର ପ୍ରଣାମାର,
ଭାଷଣ ବିପଦେ କେବେ ନୋହିବ କାତର ।

ସରକୃତ ଅପରାଧ କରି ବିପ୍ଳବୀ,
ନିଜ ମନ୍ଦତ୍ୱ ପ୍ରକାଶ କରି ଅନୁକ୍ଷଣ ।

ଯେଉଁକି ଉନ୍ନତ ହୁଏ ଚରିତ୍ର ଯାହାର,
ଦୟାଦ୍ରୁ ହୋମଳ ପ୍ରାଣ ଭେଦକ ତାହାର ।

ଧୀରଭାବେ କର କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଅତ୍ୟନ୍ତ,
ବିପଦ ମାଣିକେ ଶାନ୍ତ ଧରଇ ତ ଫଳ ?

ହର୍ଷବାର ବାକ୍ୟବ୍ୟୟେ ନି ପାଏ ସମୟ,
ବାକ୍ୟବାର ବାକ୍ୟ ବ୍ୟୟେ କରେ କାଳ କ୍ଷୟ ।

ଦାନେ, ଚପେ, ଶୌର୍ଯ୍ୟେ ଯାର ନ ଘୋଷଇ ମାନ,
ସେ ପୁଣି, ମାତାର ମଳ ମୁଣ୍ଡର ସମାନ ।

ପୁଞ୍ଜ ପୁଞ୍ଜ ଭାବ ଦେଖ ନ ଦରେ ଅକାର,
ଏକତନ୍ତ୍ର ଆଲୋଚନା କରଇ ସଫାର ।

ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ଯଦ୍ୟପି କହେ ସୁମିଶ୍ର ବଚନ,
ତଥାପି ତା ବାକ୍ୟେ ନ ଭୁଲିବ ହୃଦାତନ ।

ଅର୍ଥନାଶ, ମନସ୍ତାପ, ଗୁହର ଦୃଷଣ,
 ପ୍ରତାରଣା, ମାନହାନି କରିବ ଗୋପନ ।
 ସାର୍ଥକ ତାହାର ବିଦ୍ୟା ତାହାର ସାଧନା,
 ସମ୍ମୁଖେ ବୈଶାଖ୍ୟ ଯାଇ ପଶ୍ଚାତେ କାମନା ।
 ନିଜର ମରଣ ଦୁଃଖ କରି ଅନୁମାନ,
 ସେହି ଅନୁମାନେ ରକ୍ଷା କର ପର ପ୍ରାଣ ।
 ଜ୍ଞାନୋଚ୍ଚ ଅନୁଷ୍ଠାନେ ଅଶକ୍ତ ଯେ ଜନ,
 ସେ ଜ୍ଞାନ ଥିବାରେ କହ କେଉଁ ପ୍ରୟୋଜନ ?
 ଦାନ, ଭୋଗ, ନ କରିଣ ଯେ କରେ ସଂସ୍ୱାସ,
 ଚିନ୍ତାବୁଦ୍ଧା ବଳଦ ସେ ଜାଣିବ ନିଷ୍ଠାସ ।
 ସମସ୍ତଙ୍କ ସୁଖ ଦୁଃଖ ଦେଖ ଏ ସଂସାରେ,
 ଦୂରୁଥଛି ଅବିରତ ଚକ୍ରର ଅକାରେ ।
 ଯେବେ ହରାଇବ ତୁମ୍ଭେ ସାଧୁ ସଦବାସ,
 ଜାଣିବ ନିଷ୍ଠାସ ହଲ ନରହେ ନିବାସ ।
 ସଫଳ ଜୀବନ ତାର ଯେ ଜନ ସ୍ୱାଧୀନ,
 ପରାଧୀନେ ବଞ୍ଚିଥିବା ମରଣ ସମାନ ।

ଯଥାକାଳେ ଯେ ନ କରେ ସେବକ ପାଳନ,
ନୁହଇ ସେ ଜନ ଭୃତ୍ୟସେବାର ଭୁଜନ ।

ଗୁଲୁ ତେଜି, ବାଦ୍ୟା, ବୃକ୍ଷ କରଇ ବିନାଶ,
ବଡ଼ କରେ ବଡ଼ ପାଖେ ବିକ୍ରମ ପ୍ରକାଶ ।

ଅନେକ ମର୍ଦ୍ଦନ କଲେ ଦେଇ ତୈଳ ଜଳ,
ଭୁକ୍ତର ପୁତ୍ର କେନେ ହୁଏ କି ସରଳ ?

ପାଳନେ, ସମ୍ମାନେ ଭୁଞ୍ଜ ନ ହୁଅଇ ଖଳ,
ବିଷବୃକ୍ଷେ ସୁଧା ସେକେ ଫଳେ କି ଶୁଦ୍ଧଳ ?

ଯେକରେ ଅନିତ୍ୟ ଦେହ ପରହୃତେ ଦାନ,
ସାର୍ଥକ ଜୀବନ ତାର ସେହି ପୁଣ୍ୟବାନ ।

ନ କହେ ଯେ ଜନ କେବେ ନିସ୍ତେଜ ବଚନ,
ଭୁବନେ ତାହାର ଧନ୍ୟ ଜାଣିବ ଜୀବନ ।

ସାଗରେ, ସରତେ ଯେତେ ଲୋକ ନିମଗନ,
ମନ୍ଦିରରେ ମନ୍ତ୍ରସଂଖ୍ୟା ତାର ଶତରୁଣ ।

ପାପ ଅନୁଷ୍ଠାନେ ବାଧା ନ ଦିଏ ଯେ ଜନ,
ଅଲକ୍ଷରେ କରେ ସେହି ପାପାଂଶ ଗ୍ରହଣ ।

ଜୀବନ ନିୟନ୍ତ୍ର ଯାର ପରାଧର୍ମେ କେବଳ,
ସଂସାର ସେ ଅଜ୍ଞାତସାରେ ଅପଣା ମଙ୍ଗଳ ।

ଶୁଣୁଛୁ ନିଜର ଯେଉଁ ପ୍ରଶଂସାର ଗାଳ,
ସତ୍ୟ ମିଥ୍ୟା ସାକ୍ଷୀ ତାର ଅପଣାର ପ୍ରାଣ ।

ଶେଷ ହୋଇ କ୍ରମେ ବଡ଼, ଏହାହିଁ ନିୟମ,
ଏହାବେଳେ ଲକ୍ଷ୍ୟଦାନ ନୁହେଁ ତାର କ୍ରମ ।

ପଦ ଅନ୍ତରାଳେ ଲୁଚି ଥାଅନ୍ତି ସୁମନ,
ମଧୁପ ତଥାପି ତାକୁ କରେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ।

ସମା କର, ସଦ୍ୟ କର, ପାର ସେତେ କର,
ଏହାହିଁତ ମାନବୀୟ ବିଜ୍ଞାନର ସାର ।

ଅଜ୍ଞାନ ଥାଇ ପଛକେ କଟାଇବ କାଳ,
ତଥାପି ହରିବ ତ୍ୟାଗ ଲୁଣିଆ-ଜଞ୍ଜାଳ ।

ଶିଶୁର ସାରଳ୍ୟ ଆଉ ଉତ୍ସାହ ଯୁବାର,
ବାବିଷ୍ୟରେ ରହେ ଯାର ଦେବତା ତାହାର ।

କଥାରେ କାର୍ଯ୍ୟରେ କେବେ ମେଳ ନାହିଁ ଯାର,
ସେ ଯଦି ମନୁଷ୍ୟ, କହ, ଜନ୍ମ ବ ପ୍ରକାର ?

ସଜାର ସୁଖ୍ୟାଦି ଶୁଣି ସେ ହୁଏ କାତର;
ଅସଗ ଅଖ୍ୟାଦି ଖ୍ୟାତ ଯାର ନରନର ।

ବୁଝି ମରୁଥଛ ବୋଲି ବୁଝା କର ଶେଷ,
ସନ୍ତର ନ ଜାଣ ନଜେ ଜଳର କ ଦୋଷ ?

କୁସ୍ତିତ ସାହିତ୍ୟ ସେବା କରେ ଯେଉଁ ଜନ,
ଅନ୍ତରେ ଉଠିଲେ ତାର ପାପ-ପ୍ରସ୍ରବଣ ।

କାହାର ଜୀବନେ ନାହିଁ ଏପରି ନିମେଷ,
ଯାର ଅପତୟେ ଯଦି ନ ହୁଏ ଅଶେଷ ।

ସବେ ଶ୍ରମଶୀଳ ହେଲେ ଶକ୍ତି ଅନୁସାରେ,
ନ ରହିବ ଦୁଃଖ ଲେଖ ଏ ବିଶ୍ୱ ସଂସାରେ ।

ତମ୍ଭା କ'ଣ ଓଜନରେ କେ ନୁହେଁ ପଣ୍ଡିତ ?
କଥାର ଓଜନ କେହି ବୁଝେ କଦାଚିତ ।

ଯଶସୀର ଯଶ ହେଉ ଉର୍ଦ୍ଧା ହୁଏ ତାର,
ନିସୂତ ସମାଜ ଘୋଷେ ଅପଯଶ ଯାର ।

ସମାପ୍ତ ।